

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Pokonać bezdomność.

Program pomocy osobom bezdomnym

(art. 23 ust. 1 pkt 7a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)

Warszawa, styczeń 2021 r.

Spis treści:

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	3
II. WPROWADZENIE	3
III. GŁÓWNY CEL PROGRAMU	5
IV. MODUŁY I CELE SZCZEGÓŁOWE	5
V. PODMIOTY, KTÓRE MOGĄ UBIEGAĆ SIĘ O DOFINANSOWANIE	7
VI. REALIZATORZY PROGRAMU ORAZ ICH ZADANIA	8
VII. TRYB REALIZACJI PROGRAMU.....	9
VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU	11
IX. ZASADY SKŁADANIA OFERT	13
X. NADZÓR I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	14
XI. MIERNIKI	14
XII. ZAKŁADANE REZULTATY.....	15
XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	15

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawą prawną programu *Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym*, zwanego dalej „Programem”, jest art. 23 ust. 1 pkt 7a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”.

II. WPROWADZENIE

Podczas przeprowadzonego po raz piąty *Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych*¹, które odbyło się w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., zdiagnozowano 30 330 osób bezdomnych, z czego 82,1% stanowili mężczyźni (24 901 osób), 14,6% kobiety (4 437 osób), natomiast dzieci 3,3%.

Najwięcej osób bezdomnych przebywa w województwach: mazowieckim (4 278 osób), śląskim (4 255 osoby) i pomorskim (3 014 osób). Najmniej w województwie podlaskim (646 osoby), świętokrzyskim (794 osoby) oraz lubuskim (812 osób). *Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych* było także okazją do identyfikacji miejsc grupowania się osób bezdomnych na danym terenie. Wśród przebadanych osób 24 323 osoby (80,2%) przebywały w różnego typu placówkach. Z kolei 6007 osób bezdomnych (19,8%) przebywało poza placówkami, tj. w miejscach niemieszkalnych (np. w pustostanach, altanach działkowych, garażach).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej obowiązek udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy.

Program ma charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków samorządów gmin w zakresie przeciwdziałania bezdomności, a także charakter wspierający działalność podmiotów uprawnionych, funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Program stanowi także instrument motywujący do wdrażania nowych metod pracy socjalnej z osobami w kryzysie bezdomności oraz programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób, a także rozwijania różnych form wsparcia mieszkaniowego dla osób bezdomnych. Ze względu na złożone profile osób bezdomnych pomoc powinna być różnie ukierunkowywana, np. osobom bezdomnym krótkotrwale zapewnia się szybką interwencję, natomiast osobom pozostającym w tej sytuacji przez dłuższy czas – programy aktywizujące ze wsparciem specjalistycznym. Przedmiotowe podejście ma istotne znaczenie w kontekście tworzenia szans

---

¹ Z inicjatywy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) są przeprowadzane cyklicznie, co dwa lata: *Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych* (od 2009 r.) oraz *Sprawozdanie z realizacji działań na rzecz ludzi bezdomnych w województwach* (od 2010 r.).

na usamodzielnienie się osób zmagających się z problemem bezdomności oraz podjęcia przez nie wysiłku poprawy sytuacji, w której się znajdują.

Stąd też włączenie do Programu nowego komponentu polegającego na udostępnieniu i rozwijaniu różnych form pomocy świadczonej osobom bezdomnym mającym tymczasowe schronienie. Z informacji przedstawionych w raporcie pt. *Usługi mieszkaniowe w pomocy osobom bezdomnym*, zrealizowanym w 2020 r. przez Ogólnopolską Federację na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności, wynika, iż w Polsce nadal w stosunkowo niewielkim zakresie wsparcie osób w kryzysie bezdomności związane jest z efektywną pomocą mieszkaniową. Biorąc pod uwagę, że długotrwałe przebywanie w placówkach wieloosobowych pogłębia wykluczenie społeczne, np. w zakresie braku konieczności podejmowania decyzji za własne życie, należy wprowadzać kompleksowe działania w obszarze przejścia od świadczenia usług dla osób bezdomnych w instytucjach do usług środowiskowych oraz pomocy w powrocie osób bezdomnych do społeczeństwa. Przytoczony raport pokazuje potrzebę rozwoju oraz świadomość znacznie większej skuteczności rozwiązań pozainstytucjonalnych w procesie wychodzenia z bezdomności w porównaniu z rozwiązaniami instytucjonalnymi. Wskazuje przede wszystkim na konieczność adaptacji różnorodnych rozwiązań w zakresie usług świadczonych w formach pozainstytucjonalnych do lokalnych warunków i możliwości, a także potrzebę popularyzacji wiedzy o modelu „najpierw mieszkanie”², mającym na celu zapewnienie wsparcia osobom, które z różnych przyczyn nie są w stanie sprostać warunkom obowiązującym w systemie instytucjonalnym.

Niewątpliwie bezdomność powinna być traktowana jako szerszy problem polityki społecznej – nie tylko pomocy społecznej. Politykę tę należy budować w sposób całościowy, tak aby kompleksowo zapobiegać bezdomności, odpowiadać na potrzeby osób, które w sytuacji bezdomności już się znajdują oraz przede wszystkim doprowadzić do usamodzielnienia tych osób. Program, przez obszary ujęte w Modułach i ich cele szczegółowe, jest odpowiedzią na te wyzwania, gdyż przewiduje wsparcie zarówno działań o charakterze prewencyjnym, interwencyjnym i aktywizującym, jak również działań zmierzających do rozwoju i standaryzacji obiektów udzielających tymczasowego schronienia osobom bezdomnym. Uwzględnia także istotną kwestię, jaką jest wspieranie i promowanie nowych rozwiązań w

---

² „Najpierw mieszkanie” to specjalistyczna usługa/forma pomocy kierowana do osób od lat korzystających z tradycyjnej pomocy z tytułu bezdomności i mimo tego nadal pozostających bez domu: cierpiących z powodu zaburzeń psychicznych lub uzależnień, czyli z tzw. podwójną diagnozą, i doświadczających długotrwałej bezdomności przejawiającej się wieloletnim przebywaniem w miejscach, których nie można uznać za mieszkanie. W pierwszej kolejności buduje się relację z klientem, a następnie proponuje mu się przeniesienie do samodzielnego mieszkania i dopiero potem, na bazie poczucia bezpieczeństwa, proponuje się rozpoczęcie pracy nad problemami stojącymi za bezdomnością chroniczną.

zakresie pracy z osobami bezdomnymi poprzez usługi świadczone w mieszkaniach, np. w oparciu o model „najpierw mieszkanie”.

III. GŁÓWNY CEL PROGRAMU

Głównym celem Programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

W ramach celu głównego wyznaczone są następujące Moduły wraz z celami szczegółowymi:

➤ **MODUŁ I: PROFILAKTYKA**

Cel: Zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych.

➤ **MODUŁ II: WSPARCIE OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI**

Cel: Prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób znajdujących się w kryzysie bezdomności.

➤ **MODUŁ III: INFRASTRUKTURA**

Cel: Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.

➤ **MODUŁ IV: INNOWACYJNOŚĆ**

Cel: Inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

IV. MODUŁY I CELE SZCZEGÓŁOWE

➤ **MODUŁ I: PROFILAKTYKA**

Cel: Zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych.

W ramach Modułu I promowane i preferowane będą następujące działania:

- 1) wspieranie inicjatyw zapewniających osobom zagrożonym bezdomnością dostęp do usług społecznych, w tym do pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej;
- 2) wspieranie realizacji programów profilaktycznych, ukierunkowanych na zmniejszenie ryzyka bezdomności, a także lokalnych systemów przeciwdziałania bezdomności;
- 3) prowadzenie zajęć, warsztatów dla osób zagrożonych bezdomnością mających na celu pomoc w znalezieniu pracy.

➤ **MODUŁ II: WSPARCIE OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI**

Cel: Prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób znajdujących się w kryzysie bezdomności.

W ramach Modułu II promowane i preferowane będą następujące działania:

- 1) prowadzenie działań interwencyjnych we współpracy z przedstawicielami służb publicznych, w tym poprzez prowadzenie streetworkingu skierowanego do osób przebywających w przestrzeni publicznej i miejscach niemieszkalnych;
- 2) udostępnienie osobom bezdomnym możliwości skorzystania ze wsparcia punktów pomocy doraźnej (np. jadłodajni, punktów wydawania odzieży lub żywności) oraz placówek udzielających tymczasowego schronienia;
- 3) świadczenie kompleksowego wsparcia w procesie wychodzenia z bezdomności w mieszkaniach treningowych lub innych formach pomocy pozainstytucjonalnej, przygotowujących pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagających te osoby w codziennym funkcjonowaniu, m.in. poprzez:
  - a) objęcie wsparciem pozainstytucjonalnym osób opuszczających placówki udzielające tymczasowego schronienia,
  - b) realizację usług opartych na modelu „najpierw mieszkanie” dla osób doświadczających bezdomności chronicznej (bezdomność długotrwała, z epizodami ulicznymi, połączona z głębokim uzależnieniem lub zaburzeniami psychicznymi);
- 4) udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, w formie asystentury oraz prowadzenie terapii uzależnień dla osób bezdomnych;
- 5) wspieranie działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezdomnych.

➤ **MODUŁ III: INFRASTRUKTURA**

Cel: Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.

Moduł III dotyczy placówek udzielających tymczasowego schronienia (tj. noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych i ogrzewalni) - w rozumieniu art. 48a ustawy o pomocy społecznej.

W ramach Modułu III promowane i preferowane będą następujące działania:

- 1) przeprowadzenie prac remontowych w placówkach dla osób bezdomnych;
- 2) adaptacja pomieszczeń w istniejących placówkach dla osób bezdomnych;
- 3) zakup nowego wyposażenia do placówek, które będzie służyć podniesieniu ich standardu.

Realizacja prac remontowych/adaptacyjnych może stanowić szansę na aktywizację zawodową osób bezdomnych oraz stworzyć możliwość przeprowadzenia lokalnych programów rynku pracy. Osoby bezdomne mogą być włączone do realizacji prac

remontowych/adaptacyjnych. Warto także przeprowadzić dla osób bezdomnych odpowiednie przeszkolenie, przyuczenie do zawodu, staż itp.

W przypadku konieczności podejmowania specjalistycznych prac technicznych, wykonywanych przez firmy zewnętrzne, osoby bezdomne mogą być włączone do czynności pomocniczych przy realizacji tych prac.

➤ **MODUŁ IV: INNOWACYJNOŚĆ**

Cel: Inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

W Module IV promowane i preferowane będą nowatorskie, innowacyjne rozwiązania w zakresie pomocy osobom bezdomnym. Działania realizowane w tym zakresie będą stanowiły dobre praktyki dla innych podmiotów zajmujących się pracą z osobami zmagającymi się z problemem bezdomności.

W ramach Modułu IV preferowane będą następujące zadania:

Organizacja pozarządowa, która zostanie wybrana w drodze konkursu do realizacji modułu IV powinna zorganizować 5 spotkań w województwach o największej liczbie osób bezdomnych i 1 spotkanie ogólnopolskie. Obszary tematyczne spotkań będą co roku określane w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert, w ramach danej edycji programu.

Podsumowaniem spotkań powinno zostać wydanie broszury ze wskazówkami dotyczącymi pomocy osobom bezdomnym w obszarze tematycznym określonym na dany rok.

V. PODMIOTY, KTÓRE MOGĄ UBIEGAĆ SIĘ O DOFINANSOWANIE

O dofinansowanie realizacji zadania publicznego w ramach Programu mogą ubiegać się podmioty świadczące usługi dla osób bezdomnych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, czyli organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 tej ustawy, prowadzące działalność statutową w zakresie pomocy społecznej.

W przypadku Modułu II pkt 3 i Modułu III podmioty starające się o dofinansowanie w ramach programu powinny posiadać tytuł prawny do:

- 1) infrastruktury, w której będą świadczone usługi, o których mowa w Module II pkt 3;
- 2) nieruchomości, gdzie znajduje się placówka (lub budynek), w której będą prowadzone prace remontowo-adaptacyjne.

Tytuł prawny powinien gwarantować, że infrastruktura/placówka będą w pełnej dyspozycji podmiotu – przez co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji działań określonych w umowie. Ponadto podmiot zobowiązuje się do niezbywania infrastruktury/placówki wraz z ich zasobami oraz niezmienniania rodzaju prowadzonej w nich działalności³ przez co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji zadania.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU ORAZ ICH ZADANIA

Realizacja zadań Programu będzie prowadzona na trzech szczeblach:

1. Szczebel centralny:

a) Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, z następującym zakresem zadań:

- przeprowadzanie otwartego konkursu ofert ogłaszanego corocznie przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej,
- ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym (zgodnie z zasadami określonymi w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert),
- zawieranie umów z podmiotami, których oferty zostały przyjęte przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej do dofinansowania w ramach Programu oraz zatwierdzanie rozliczeń z ich realizacją,
- bieżący monitoring Programu,
- przygotowywanie sprawozdania z realizacji Programu oraz podawanie go do publicznej wiadomości poprzez publikację na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

b) Biuro Kontroli i Audytu, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej:

- kontrola wybranych podmiotów realizujących zadania w ramach Programu w zakresie oceny prawidłowości wykonania umów zawartych z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej.

2. Szczebel wojewódzki – Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich przez współudział w procedurze otwartego konkursu ofert (nie dotyczy Modułu IV), w zakresie:

- sprawdzania ofert pod względem formalnym (załączniki zgodnie z zasadami określonymi w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert) i merytorycznym;
- opiniowania ofert: opinia Wojewody (Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego z upoważnienia Wojewody) dotycząca zasadności oferty (krótki opis

---

³ Jedynym wyjątkiem w zakazie dotyczącym zmiany rodzaju prowadzonej działalności placówki jest możliwość przekształcenia (przed upływem 5 lat) danej placówki, tj. ogrzewalni/noclegowni/schroniska w inny typ placówki, tj. w noclegownię/schronisko/schronisko z usługami opiekuńczymi (nie dotyczy ogrzewalni) – udzielającej tymczasowe schronienie, wymienionej w art. 48a ustawy o pomocy społecznej.

zakresu rzeczowego oferty, doświadczeń podmiotu i efektów jego działalności na rzecz regionu. W podsumowaniu opinii należy określić czy oferta spełnia wymagania formalne, a także czy otrzymuje poparcie Wojewody z punktu widzenia rozwiązywania lokalnych potrzeb.

Podsumowaniem opinii będzie końcowa ogólna ocena każdej oferty, przyporządkowująca ofertę do jednej z wymienionych poniżej grup merytorycznych:

- oferta bardzo dobra (Grupa A: 16-19 pkt),
- oferta przeciętna (Grupa B: 11-15 pkt),
- oferta słaba (Grupa C: 6-10 pkt),
- oferta niespełniająca celów Programu (Grupa D: 0-5 pkt).

3. Szczebel lokalny – Podmioty, których oferty zostały przyjęte przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej do dofinansowania w ramach Programu – z następującym zakresem zadań:

- realizacja zadania publicznego przez wykonanie zakresu rzeczowo-finansowego oferty, przyjętej w danym roku przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej do dofinansowania,
- przygotowanie sprawozdania merytoryczno-finansowego ze zrealizowanych zadań.

VII. TRYB REALIZACJI PROGRAMU

1. Zasady otwartego konkursu ofert, w tym zasady składania ofert wraz z wymaganą dokumentacją oraz zasady przyznawania dotacji, będą zawarte w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert oraz zamieszczone:
  - na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej www.gov.pl/web/rodzina,
  - w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny i Polityki Społecznej,
  - na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej – 00-513 Warszawa, Nowogrodzka 1/3/5.
2. Komisja Konkursowa ds. Oceny Ofert, zwana dalej „Komisją”, będzie co roku powoływana przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. W pracach Komisji będą brali udział przedstawiciele Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz podmiotów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, którzy przyjmą zaproszenie do udziału w pracach i spełnią wymogi określone w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Przy ocenie ofert złożonych w ramach

- Modułu III (INFRASTRUKTURA) w pracach Komisji mogą brać udział, z głosem doradczym, także eksperci posiadający specjalistyczną wiedzę w dziedzinie budownictwa.
3. Komisja dokona ostatecznej oceny formalnej i merytorycznej, rozpoczynając od ofert ocenionych przez Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich na maksymalną liczbę punktów aż do wyczerpania kwoty programowej, o której mowa w cz. VIII pkt 1 i pkt 7.
  4. W przypadku niewyczerpania kwoty programowej Komisja zwraca się do Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich o nadesłanie 3 kolejnych najlepiej ocenionych ofert oraz ogłasza nowy termin rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.
  5. Sporządzona przez Komisję lista rankingowa ocenionych ofert wraz z proponowaną kwotą dofinansowania zostanie przedstawiona do akceptacji Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej.
  6. Minister Rodziny i Polityki Społecznej na podstawie przygotowanej przez Komisję listy rankingowej podejmie decyzję o przyznaniu dofinansowania oraz jego wysokości.
  7. Wyniki otwartego konkursu ofert będą zamieszczane na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, a także na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.
  8. W przypadku uwolnienia środków wynikających z rezygnacji z:
    - 1) realizacji zadania przez podmiot, który otrzymał dofinansowanie,
    - 2) części dofinansowania przez podmiot, który otrzymał dofinansowanie– w ramach kompetencji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pozostaje możliwość dofinansowania ofert do limitu uwolnionych środków.
  9. Minister Rodziny i Polityki Społecznej podejmuje decyzję, o której mowa w pkt 8, i wybiera do dofinansowania oferty, które zostały pozytywnie ocenione pod względem formalnym i najwyżej ocenione pod względem merytorycznym, jednak nie zostały dofinansowane z uwagi na wyczerpanie kwoty programowej.
  10. Oferty, o których mowa w pkt 9, muszą zostać zrealizowane w ramach przyznanych środków i w czasie krótszym niż przewidziano w ofercie.
  11. W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli jest konieczne wprowadzenie zmian do umowy, może być zawarty z podmiotem aneks do umowy. Aneks wymaga formy pisemnej. W danej edycji konkursu podmiot może wnioskować tylko raz o zawarcie aneksu do umowy.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Realizacja Programu będzie finansowana ze środków budżetowych w części 44 – zabezpieczenie społeczne. Minister Rodziny i Polityki Społecznej dysponuje na wsparcie finansowe zadań realizujących cele Programu roczną kwotą programową w wysokości 5,5 mln zł.
2. Minister Rodziny i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo do ustalania w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert minimalnej i maksymalnej kwoty dotacji, jaką można otrzymać na realizację każdego z celów szczegółowych.
3. Minister Rodziny i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo do ustalania wysokości dotacji w zależności od wyznaczonych na dany rok kalendarzowy celów szczegółowych.
4. Koszty realizacji zadania publicznego będą dofinansowywane do wysokości 90% kosztów całkowitych zadania, co oznacza konieczność dysponowania przez podmiot składający ofertę konkursową wkładem własnym w wysokości minimum 10% kosztu całkowitego zadania.
5. Zadanie publiczne określone w ofercie przyjętej do dofinansowania nie może być dotowane z innych źródeł, chyba że stanowi fragment większego programu, co należy potwierdzić stosownym oświadczeniem.
6. Zakres dofinansowania nie obejmuje:
  - 1) podatku od towarów i usług (VAT), jeżeli może zostać odliczony w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106, z późn. zm.);
  - 2) inwestycji związanych z budową nowych obiektów;
  - 3) zakupu nieruchomości gruntowej, lokalowej, budowlanej;
  - 4) zakupu środków transportu;
  - 5) zakupu instalacji solarnych CO i ciepłej wody (w przypadku Modułów II pkt 3 i III);
  - 6) wydatków na zakup środków trwałych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.) oraz art. 16a ust. 1 w związku z art. 16d ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.);

- 7) pokrycia kosztów utrzymania biura podmiotu składającego ofertę (w tym także wydatków na wynagrodzenia pracowników), o ile nie służą one bezpośrednio realizacji działań w ramach zadania publicznego określonego w ofercie;
  - 8) wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem placówek udzielających pomocy osobom bezdomnym: energia, opał, dostawa wody, opłaty telekomunikacyjne itp.;
  - 9) kosztów wyjazdów (krajowych i zagranicznych) służbowych osób zaangażowanych w realizację zadania na podstawie umowy cywilnoprawnej, chyba że umowa ta określa zasady i sposób podróży służbowych;
  - 10) spłaty zaległych zobowiązań finansowych podmiotu składającego ofertę;
  - 11) kosztów obsługi rachunku bankowego (nie dotyczy kosztów przelewów);
  - 12) kosztów związanych ze świadczeniami pieniężnymi wynikającymi z przepisów ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176), ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409);
  - 13) kosztów leczenia i rehabilitacji osób;
  - 14) amortyzacji;
  - 15) leasingu;
  - 16) rezerw na pokrycie przyszłych strat lub zobowiązań;
  - 17) odsetek z tytułu niezapłaconych w terminie zobowiązań;
  - 18) kosztów kar i grzywien;
  - 19) kosztów procesów sądowych (z wyjątkiem spraw prowadzonych w interesie publicznym);
  - 20) nagród, premii i innych form bonifikaty rzeczowej lub finansowej dla osób zajmujących się realizacją zadania;
  - 21) zakupu napojów alkoholowych;
  - 22) podatków i opłat, z wyłączeniem podatku dochodowego od osób fizycznych, składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Solidarnościowy.
7. Kwota programowa, o której mowa w pkt 1, może w danym roku ulec zmianie w przypadku pozyskania dodatkowych środków na realizację zadań w ramach Programu.

IX. ZASADY SKŁADANIA OFERT

1. Oferty składane w ramach otwartych konkursów ofert należy składać na formularzu oferty określonym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057).
2. Oferty, o których mowa w pkt 1 (z wyjątkiem ofert dotyczących Modułu IV) wraz z załącznikami (określonymi w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert na dany rok), należy przesłać listem poleconym do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego właściwego ze względu na miejsce realizacji zadania.
Oferty dotyczące Modułu IV należy składać bezpośrednio do Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej.
3. Jeden podmiot może złożyć tylko jedną ofertę w ramach jednego konkursu ofert. W przypadku organizacji, których oddziały terenowe posiadają osobowość prawną, oddziały te mogą wnioskować o dotację niezależnie od organizacji centralnej. W przypadku organizacji, których oddziały terenowe nie posiadają osobowości prawnej (wymagane jest by były wpisane w KRS centralnej organizacji), oddziały te mogą składać oferty po uzyskaniu zgody organizacji centralnej, tj. na podstawie pełnomocnictwa szczególnego do działania w ramach konkursu w imieniu jednostki centralnej. Stroną umowy będzie jednostka centralna. Złożenie oferty przez oddział terenowy nieposiadający osobowości prawnej nie wyczerpuje limitu złożenia jednej oferty przez zarząd główny jednostki centralnej i pozostałe oddziały terenowe. Jednakże w ramach osobowości prawnej organizacji centralnej dodatkową ofertę może złożyć maksymalnie pięć oddziałów terenowych.
4. Jedna oferta może dotyczyć realizacji tylko jednego Modułu.
5. Złożone oferty nie podlegają uzupełnieniu ani korekcie po upływie terminu ich składania.
6. Złożenie oferty na realizację zadania publicznego nie jest równoznaczne z zapewnieniem przyznania dotacji lub przyznaniem dotacji we wnioskowanej wysokości.
7. Oferty niekompletne lub złożone na niewłaściwym formularzu nie będą rozpatrywane.
8. Oferty podmiotów, które nie rozliczyły w sposób prawidłowy przyznanej dotacji na realizację zadania publicznego w roku poprzednim, w tym nie złożyły sprawozdania końcowego, nie będą podlegały ocenie przez Komisję.
9. Od decyzji Komisji nie przysługuje odwołanie.
10. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo odwołania konkursu bez podawania przyczyny.

X. NADZÓR I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu będzie nadzorowana przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, m.in. poprzez wizyty monitorujące pracowników Departamentu w wybranych miejscach, w których realizowane są dofinansowane zadania.

Zgodnie z zasadami otwartego konkursu ofert podmioty, którym zostanie przyznana dotacja, są obowiązane do przedłożenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego. Wszystkie sprawozdania będą podlegały rozliczeniu merytoryczno-finansowemu wraz z przekazaniem ostatecznej decyzji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej o uznaniu wykonania zadania publicznego, realizowanego w ramach Programu.

Z realizacji Programu będzie co roku sporządzana informacja: „Sprawozdanie z realizacji programu *Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym*” za dany rok, w którym będą przedstawiane m.in. efekty realizacji Programu.

XI. MIERNIKI

W ramach Programu rocznie zakłada się, że wsparcie otrzyma przynajmniej 40 podmiotów świadczących usługi dla osób bezdomnych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Działania realizowane w ramach zadań dofinansowanych w danym roku przyczynią się do osiągnięcia następujących mierników, określonych dla poszczególnych celów Programu.

	Cel szczegółowy	Mierniki dla założonych celów i wartości docelowe
1.	Zapobieganie bezdomności poprzez prowadzenie działań profilaktycznych	– Liczba osób, wobec których realizowano działania prewencyjne (np. programy profilaktyczne, usługi społeczne) – minimum 180
2.	Prowadzenie działań interwencyjnych skierowanych do osób bezdomnych	– Liczba osób, wobec których realizowano działania interwencyjne (np. pomoc żywnościowa, schronienie) – minimum 200
3.	Prowadzenie działań aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych	– Liczba osób, wobec których prowadzono działania aktywizujące (np. terapię uzależnień, aktywizację zawodową, aktywizację społeczną) – minimum 200
4.	Umożliwienie osobom bezdomnym korzystanie z różnych form kompleksowej pomocy pozainstytucjonalnej	– Liczba osób, korzystających z różnych form kompleksowego wsparcia pozainstytucjonalnego – minimum 50

5.	Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów	– Liczba placówek dla osób bezdomnych, w których przeprowadzono remonty i prace adaptacyjne w celu dostosowania ich standardu – minimum 10
----	--	--

XII. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

1. Wzrost liczby realizowanych programów profilaktycznych, ukierunkowanych na zmniejszenie ryzyka bezdomności.
2. Rozwój inicjatyw zapewniających osobom zagrożonym bezdomnością dostęp do usług społecznych.
3. Wzmocnienie działań prewencyjnych ukierunkowanych na zapobieganie bezdomności.
4. Usprawnienie systemu interwencji i działań osłonowych skierowanych do osób bezdomnych.
5. Rozwój streetworkingu jako formy pracy socjalnej z osobami bezdomnymi przebywającymi na ulicy i w tzw. miejscach niemieszkalnych.
6. Rozwój punktów świadczących pomoc doraźną.
7. Rozwój asystentury dla osób bezdomnych.
8. Wzrost liczby kontraktów socjalnych zawieranych z osobami bezdomnymi i indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
9. Wzmocnienie i rozwój aktywizacyjnej działalności schronisk dla osób bezdomnych.
10. Rozwój różnych form pozainstytucjonalnej pomocy osobom bezdomnym, świadczonej np. w mieszkaniach treningowych.
11. Poprawa jakości usług oferowanych w placówkach udzielających schronienia osobom bezdomnym.
12. Wzrost liczby placówek dla osób bezdomnych, spełniających standardy, przez przeprowadzenie remontów i prac adaptacyjnych.
13. Promowanie dobrych praktyk oraz nowatorskich metod pracy z osobami bezdomnymi.

XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program wchodzi w życie w dniu zatwierdzenia i obowiązuje do czasu ustanowienia nowego Programu.
2. W sprawach dotyczących interpretacji postanowień Programu oraz konkursów ogłaszanych w ramach Programu właściwy jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej.

opracowanie:

Wydział do Spraw Pracy Środowiskowej i Programów Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej